

Тиждень енергозбереження. *Бабець М.Й.*

План проведення тижня енергозбереження Хмельницької області з 14 по 20 жовтня 2002 року. *Овчинніков О.*

Гідроелектростанції Хмельниччини -

запустіння чи запуск? *Цимбалюк М.*

Мониторинг безопасной эксплуатации АЭС Украины. *Ковба сенко С.Н., Бреднев В. И.*

Комерческа тайна и конкуренция.

Андрощук Г.А., Вороненко Л.Г.

Актуально

Гідроелектростанції Хмельниччини запусктіння чи запуск?

Розвиток енергетики на Хмельниччині традиційно опирався на паротурбінну генерацію. Як відомо, перша така електростанція була збудована у Кам'янці-Подільському в 1912 році і мала потужність 144 кВт. Архівні джерела вказують і на функціонування парової установки, що виробляла електричну енергію в Проскурові за рік до того. У 1959 році в колгоспах і радгоспах, а також на цукрових заводах області нараховувалося близько семисот різних електростанцій сумарною потужністю 63 тисячі кВт. Доля гідроелектростанцій "левоюю" не була

За 1947 - 1960 роки Хмельницькою механізованою колоною № 13 (тепер - ЗАТ "Електро") було збудовано 117 дрібних колгоспних і міжколгоспних гідроелектростанцій. На час закінчення суцільної електрифікації нашого краю в кінці 60-х - на початку 70-х років на балансі обласних енергопостачальних підприємств нараховувалося 24 ГЕС, підключені до роботи в об'єднаній енергосистемі України. Найпотужніші з них - Коржівська, Новокостянтинівська, Мартинківська, Боднарівська, Щедрівська, Мислятинська і, система із шести станцій, Цвіклівська. Однак із амортизацією обладнання, спорудженням великих електростанцій та розвитком атомної енергетики більшість малих ЕЕС виведено з експлуатації.

Збереглися декілька станцій на балансі ВАТ ЕК "Хмельницькобленерго".

Компанія експлуатує Щедрівську, Новокостянтинівську - на річці Південний Буг у Летичівському районі - та Мартинківську - на Збручі у Городоцькому районі - станції. Енергетичне обладнання за десятки років фізично зносилось, є застарілим морально. Так через повну амортизацію обладнання зовсім не працює Боднарівська ГЕС на Збручі. Новокостянтинівська ГЕС у роботі з 1950 року. З огляду на необхідність докорінної реконструкції, на яку енергопостачальна компанія не мала коштів, станцію передано в оренду. На 8 років молодша Щедрівська станція. Але і вона у червні 2000 року була зупинена до винайдення коштів на капітальний ремонт після електричного пробою статорної обмотки генератора. Агрегати 40-річної Мартинківської гідроелектростанції у робочому стані, на ній завершуються ремонтно-відновлювальні роботи, а на 2004 - 2005 роки заплановано капітальний ремонт турбін. Вироблену цими станціями енергію, як правило, Городоцький і Летичівський райони електромереж відпускають споживачам за договорами. Енергію з Новокостянтинівської

615 кВт, щомісяця виробляється 14-15 тисяч кіловат-годин електроенергії розрахунковою собівартістю по 7 копійок за кіловат-годину. Фірма "Альтен" працює надмонтажем другого генератора. Підрядник — Нетішинське підприємство "Атомремонт". Бригада із семи чоловік під керівництвом Г.П.Калінінчука перед приходом на цей об'єкт відродила Сандарськугідроелектростанцію у Тернопільській області. Вони виконують проектування, монтаж починаючи з підводної частини. Вінницька фірма "Альтен" - одне з підприємств, що працює над відродженням електростанцій на малих річках України за проектом Департаменту міжнародного розвитку уряду Великобританії, що почав здійснюватися у березні 1999 року. Із більш як тисячі малих гідроелектростанцій, сліди яких залишилися на наших ріках, проект охоплює півсотні станцій загальною потужністю 90 МВт. Мислятинська ГЕС входить у число перших 45 відроджених за заданим проектом. Розташована на висоті 232,5 метра над рівнем моря, вона має природний водотік із замуленим і незабрудненим руслом. Навіть після введення другої черги рівень води над греблею може піднятися на півтора-два метри, не збільшуючи площі водосховища. Рельєф у цьому куточку Волино-Подільської височини дозволяє відродити цю станцію без якихось змін у землекористуванні та водному балансі. Це доводив ще перед закриттям станції у сімдесятих роках її директор А.І.Чижаковський, коли чиновники від відомства меліорації вирішили розширити річкові ресурси краю.

Тепер Анатолій Іванович, як і в молодості, директор Мислятинської гідроелектростанції. Ветерани згаданої мехколони №13, святкуючи 55-річчя свого підприємства, шкодували, що збудовані ними електростанції мали таку невелику перспективу, що довелося їх пережити. Чижаковський же щасливий - його електростанція знову, як і майже сорок років тому, молода.

Михайло Цимбалюк, прес-секретар ВАТ ЕК "Хмельницькобленерго"